НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 51-554-04-340
Дата: 13 / 11 2025 г.

16 57

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА
И ИНОВАЦИИ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме предложение за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите № 51-502-01-42 внесен от Министерски съвет на 20.08.2025 г.:

1. В параграф 13, т. 2 : чл. 186а, ал. 4 се изменя така:

   „(4) Обезщетението се определя от съда по справедливост и се изразходва само за защита на интересите на потребителите. При неправомерно използване на средствата, сдружението дължи тяхната равностойност на Комисията за защита на потребителите."

2. В параграф 32, т. 5 се правят следните изменения и допълнения:

   1. В чл. 388а, ал. 1 се създава нова т. 3:

      „3. средства за правна защита за обезщетяване на причинена колективна вреда в случаите на увреждане на потребители, когато според характера на нарушението техният кръг не може да бъде определен точно, но е определяем."

   2. В чл. 388а, ал. 3 накрая се добавят думите „или т.3".

   3. Чл. 388а, ал. 4 се изменя така:

      „(4) Когато са съединени искове по ал. 1, т. 1 и т. 2 или по т. 1 и т. 3, за процесуалното положение на потребителите се прилагат правилата за исковете по ал. 1, т. 2 или т. 3."

МОТИВИ

В проекта за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите (ЗИДЗЗП) се предлага промяна в §13, чл. 186а, ал. 1 от закона, с която се създава възможност квалифицирани потребителски организации и Комисията за защита на потребителите (КЗП) да предявяват искове за обезщетяване на вреди, нанесени върху колективния интерес на потребителите.

Новата редакция на чл. 186а, ал. 1 не съдържа механизъм, който да указва как следва да бъде определян размерът на присъжданото обезщетение. Утвърдената съдебна практика показва, че съдът изисква конкретно доказване на вредите по общия ред – нещо, което при колективни нарушения често е практически неизпълнимо. В други случаи съдът се опитва да изчисли щетите чрез сумиране на индивидуалните увреждания, което отново се оказва трудно, особено когато става дума за минимален материален интерес за отделния потребител, но масови като явление (например завишени цени на стоки вследствие на картел).

Независимо от това, вредата за цялата общност от потребители е налице, защото техните права са били ограничени или нарушени. Обезщетяването само на преките вреди не възстановява напълно нито накърнените права, нито чувството за справедливост, нито баланса между потребителя и икономически по-силния търговец, нарушил закона. Този тип иск предоставя инструмент на потребителските организации и КЗП да противодействат ефективно на нелоялни практики, включително като превантивна мярка. Така те могат да защитят не само отделни лица, а всички потребители, чиито права са засегнати едновременно.

Опасенията за евентуална злоупотреба с този вид искове са необосновани. Той може да бъде приложен единствено спрямо вече установени нарушители на потребителското законодателство. Коректните търговци нямат причина да се притесняват от механизъм, насочен само към тези, които са нарушили закона.

Искът за обезщетяване на колективната вреда изисква въвеждане на надежден и справедлив подход за определяне на нейния размер, тъй като не се касае за индивидуална вреда, а за увреждане на правната сфера на всички потребители като общност.

Вносители:

Климент Йолов

Борис Аладжов